

Irakisk fange: Danske soldater udleverede os til politiets **tortur**

13. december 2017 Politiken Sektion 1 Side 10 JACOB SVENDSEN... 1138 ord Id: e68a8fce

GREEN DESERT For første gang fortalte en af de irakiske fanger fra Operation Green Desert selv om forløbet. Vidnet fortalte, at danske soldater deltog i afstraffelsen af de 23 irakiske fanger, der kræver erstatning for dansk medansvar for **tortur** i 2004.

Hvis den lille spinkle mand med skæg og hue på hovedet talte sandt, så tog sagen om muligt dansk medansvar for irakisk politis **tortur** og mishandling af en gruppe fanger i det sydlige **Irak** en ny vending i går.

66-årige Mohammed Abdullah tøvede ikke trods de uvante omgivelser en råkold dag med snesjap, da han i Østre Landsret forklarede, at det var danske soldater, der tog imod en gruppe af fanger på den britisk-danske militærbase Shaiba Log Base ved Basra i det sydlige **Irak** 25. november 2004.

Sammen med 11 andre var vidnet blevet taget til fange ved den fælles dansk-britisk-irakiske Operation Green Desert tidligt om morgenen for godt 13 år siden i det danske operationsområde og ført til basen. På Shaiba Log Base var det ifølge vidnet danske soldater, der tog imod fangerne, registrerede dem og derefter overleverede dem til irakisk politi, som senere udsatte dem for mishandling og **tortur**.

»Vi var i danskernes varetægt og blev overgivet til irakisk politi. Danskerne gav irakisk politi en liste (med navnene på fangerne, red.), jeg så det selv. Så gav politiet os bind for øjnene, bagbandt os og kørte os til politistationen«, forklarede Mohammed Abdullah.

Han var tilbageholdt hos politiet i 19 dage og blev blandt andet slået med stokke og udsat for elektrisk **tortur**, forklarede han i retten. I dag har han en lang række psykiske og fysiske eftervirkninger af mishandlingen.

Vidnets forklaring om overdragelsen på militærbasen rummer et nyt svar på det centrale spørgsmål i sagen, hvor 23 irakere kræver en erstatning på 120.001 kroner hver fra den danske stat for dansk medansvar for **tortur** og mishandling.

Var de danske soldater og dermed Forsvarsministeriet og dermed staten medansvarlige for fangernes skæbne hos det notorisk berygtede irakiske politi?

Forsvarsministeriet har gentagne gange forklaret, at danskerne ikke var ledere af operationen, skønt den fandt sted i det danske ansvarsområde. Danskerne tog sig ifølge ministeriet alene af en ydre bevogtningsring, og kun efter mediernes aktindsigt i en del af operationen og opdagelsen af en videooptagelse, som forsvaret benægtede fandtes, kom det frem, at de danske soldater også var involveret i selve tilfangetagelsen.

Og helt specifikt har det hidtil været forklaringen, at det var britiske soldater, der håndterede fangerne på militærbasen og overleverede dem til irakisk politi.

Men det var ifølge Mohammed Abdullahs forklaring ikke tilfældet.

»Vi opfattede det sådan, at danskerne afleverede os til politiet, der så overtog ansvaret«, forklarede han.

Indtil afhøringen, der var første gang, offentligheden fik lejlighed til at høre en af fangernes opfattelse af sagen, har der været fokus på, om danske soldater medvirkede til selve anholdelsen af irakerne og dermed fik et folkeretsligt medansvar for deres videre skæbne.

Hvis det viser sig, at danskerne efter aktionen havde kontrol over fangerne og registrerede dem, før de blev overleveret, så er der ikke megen tvivl om, at Danmark folkeretligt havde medansvar for, hvad der senere skete hos irakisk politi. Det var almindeligt dokumenteret, at der fandt **tortur** og mishandling sted på politistationerne og i varetægtsfængslerne.

Slagsmål om tolkning

Spørgsmålet er, om vidnet kan have forvekslet danske og britiske soldater på den fælles base. Sagsøgernes advokat, Christian Harlang, ville allerede under vidneforklaringen om selve tilfangetagelsen vide, om de danske og britiske soldater kunne være blevet forvekslet? »Danskerne var kendt i vores område, de havde været der i tre år. jeg kender deres køretøjer på markeringerne med et flag og et kors«, svarede Mohammed Abdullah.

På et senere tidspunkt forklarede han også, at de danske soldater netop bar et flag med et kors på uniformen.

Både før og under vidnets forklaringer om overleveringen til irakisk politi var der en anspændt stemning i retssalen mellem advokat Peter Biering fra Kammeradvokaten, der repræsenterer Forsvarsministeriet, og advokat Christian Harlang.

I flere omgange klagede Peter Biering over tolkningen i retten, hvor en statsautoriseret tolk stod for oversættelsen. Først ville Peter Biering vide, hvilke forbindelser der var mellem den erfarne tolk og vidnerne.

Da det blev forklaret, at de ikke kendte hinanden, men at tolken havde oversat, da vidnerne kom til København i går, henvendte Peter Biering sig til retsformand Ole Dybdahl: »Tolkningen er ikke præcis«, sagde Peter Biering.

Tolken forklarede, at det kunne være svært at koncentrere sig, fordi en anden tolk, som Forsvarsministeriet havde stillet til rådighed for Kammeradvokaten, fra sin plads bag Peter Biering angiveligt forstyrrede tolkningen. Denne tolk var selv udsendt som soldat og tolkede for det hold soldater, der kom til **Irak** få måneder efter Operation Green Desert.

Danskerne var med i afstraffelse

Retten valgte at lade den statsautoriserede tolk fortsætte sit arbejde.

Senere klagede Peter Biering igen over tolkningen, som Forsvarsministeriets repræsentanter mente fortolkede vidneforklaringerne for meget i stedet for en løbende simultantolkning. Også den klage blev afvist, men til sidst medgav retsformanden, at der ved vidneafhøringen i dag bliver brug for to tolke for at undgå træthed og fejl.

Før den opsigtsvækkende forklaring, at danske soldater modtog og registrerede fangerne på basen og derefter overlod dem til det lokale politi, havde Mohammed Abdullah også forklaret, at danske soldater var særdeles aktive under selve anholdelserne. Som religiøs og praktisk ansvarlig for moskéområdet, hvor fangerne blev taget, blev Abdullah tilkaldt tidligt om morgene.

»Jeg kom dertil klokken 5 om morgenen.

Stedet var omringet af danske og britiske soldater og irakiske sikkerhedsstyrker. Lige foran indgangen til moskeen stod der nogle danske soldater. Briterne var ude på hovedvejen og bag moskeen«, forklarede vidnet.

»Jeg så, hvordan vores folk blev smidt på jorden foran indgangen. De blev tævet af soldaterne. Det var danske og irakiske soldater, der tævede dem«, sagde Mohammed Abdullah.

Den forklaring er også meget anderledes end de forklaringer, der kom frem, da videooptagelserne dokumenterede, at danskerne var tæt på selve anholdelserne.

Man kan ikke se umiddelbart på optagelserne, om danske soldater deltager, da fangerne bliver sparket og slået til, men forsvaret har oplyst at ingen danskere deltog i afstraffelsen.

Netop spørgsmålet om danske soldaters rolle under selve tilfangetagelsen og senere på Shaiba Log Base kommer i fokus, når Peter Biering og Forsvarsministeriet fører omkring 50 af de deltagende soldater som vidner i de kommende måneder.

Der ventes at falde dom i sagen til maj næste år, hvorefter sagen formentlig vil blive søgt indbragt for Højesteret.

jacob.svensen@pol.dk

Danskerne var kendt i vores område, de havde været der i tre år Mohammed Abdullah, vidne.

Fakta: FAKTA Green Desert

23 sunni-og sufi-irakere blev taget til fange under operationen i det danske ansvarsområde i **Irak** i 2004. Hos det shiadominerede irakiske politi blev de ifølge uvildige lægeundersøgelser udsat for **tortur** og mishandling, før de blev løsladt uden at være sigtet eller tiltalt.

Gennem en britisk advokat kom nogle af irakerne i kontakt med Christian Harlang, der nu fører erstatningssagen mod Danmark.

Efter lukningen af **Irak-kommissionen** og forældelsen af en række andre sager om danske soldaters udleveringer til irakisk politi er Green Desert-sagen den eneste gang, en dansk domstol undersøger fangehåndteringen i **Irak**

- ANSVAR. Først da en dansk efterretningsofficer stod frem med en hidtil hemmeligholdt videofilm fra Operation Green Desert stod det klart, at danske soldater var dybere involveret i operationen end hidtil kendt. Foto fra filmen/Ekstra Bladet